

იცოდა, ამიტომ მისი კანდიდატურა მოისწავლა; თავ. ბარათაშვილმა წევრობაზე უარი განაცხადა; არჩეული იქმნა თავ. მ, ღ. ჭავჭავაძე. ამ რიგად გამგე კომიტეტ-ში სამის წლით შედიან: გუბერნიის მარშალი (თავმჯდომარე), გ. გ. მალალაშვილი, პ. ი. გვერდწითელი, თავ. დ. გ. ჯორჯაძე, ი. ბ. ლორთქიფანიძე, თავ. ეს. მაჩაბელი და ახლად აოჩეული თავ. მ. ღ. ჭავჭავაძე.

წოდებანდოლი კრება დასრულდა.

◆ ქ. ბ. წ. კ. გ. საზოგადოების გამ-

გვებაზ 16 იქნისს დაადგინა: 1) კიდევ
ერთი წლის განმავლობაში ეძლიოსთ
სტიპენდია სტუდენტებს სიმონ ფიცხე-
ლაურს, გიორგი ჩიტაიას და თამარა
ძელიაძეს; 2) ალიძრას შუამდგომლობა
საზოგადოების განყოფილება გაიხსნას
ლანჩხუთში; 3) სოხოვონ პეტრე მარია-
ძეს შეკვეთოს ილია ჭავჭავაძის ძეგლის
აღვილი; 4) გაგზავნილ იქნას საზოგა-
დოების ოლავის განყოფილებაში თვ.
კ. ნ. აფხაზის მიერ შემოწირულ 400 ბ.
5) ეთხოვოს კნ. ელ. ჭავჭავაძისას იმავე
განყოფილებას გადასცეს „ახალი ქლუ-
ბის“ მიერ შემოწირული 400 მანეთი;
6) ბ-ნ გრ. ბურჯულაძის წერილობითი
განცხადების მიხედვით იმის შესახებ,
რომ ილია ჭავჭავაძისეული ეზო და კო-
შკი სოფ. ყვარელში განადგურებული
არის, გამგეობამ დაადგინა, წინადადე-
ბა მისცეს საზოგადოების ოლავის გან-
ყოფილებას, რომლის გამგეობაშია დღეს
სსენებული მამული, ლონისძიება იხმარს
იმის მოსავლელად.

ქართველი მარკის გამგეობის წევრმა ბ-ნა კუ-

ბარმა წინადადება მისცა გამგეობას,
ერთი მულმივი კიმისია იქნას არჩეუ-
ლი, რომელმაც ყური უნდა უგდოს აუ-
რებელ საქალაქო მამულებს. გამგეობამ
ჯაბარის წინადადება შეიწყნარა იმ
შესწორებით, რომ ოუ ქალაქის საბჭო
ასეთი კიმისის არჩევას არ მოსურვებს,
იმ შემთხვევაში საბჭოს არსებულ კომი-
სიაში ახალი წევრები უნდა შევიდნენ,
ათოლო იორისტიბი. რაიგან ხსენებულ

უთუოდ იუსისტები, რაღაც სენიორულ
კომისიას მამულების მოვლის გარდა
იურიდიული საკითხებიც ექნება გადა-
საწყვეტი.

◆ კრება. დღეს, საღამოს 8 საათზე,
უნდა შესდგეს ქართველ სასოფლო სა-
მეურნეო საზოგადოების საბჭოს კრება,
რომელმაც საბოლოოდ უნდა განიხილოს
და დაამტკიცოს მიმღინარე წლის ხარჯთ-
აღრიცხვა.

◆ შუამდგომლობა. ამ ორი კვირის

წინად პუშკინის ქუჩაზე ქალაქთა კავ-
შირის ავტომობილმა გაჭყლიტა მეტო-
ვე კაზარიანცის მცირე წლოვანი ბავშვი.
ბ-ნი კაზარიანცი სთხოვს ქალაქთა კავ-
შირს 3000 მანეთს.

◆ ანჩისხატის მრევლის შენობა ძალზე დაზიანა უკანასკნელმა წევმებმა საქართველოს ეგზარხოსის სურვილის თანახმად, ეს შენობა დაათვალიერა ხუროთმოძღვართა კომისიამ, რომელმაც სახლი საშირიად აღიარა.

კალთა ცემლის ცაპითები

ფრიად საგულისსხმიერო კამათი გაი-
მართა 14 ივნისს ღარიბ მოწაფეთა შემ-
წე თბილისის გუბ. თავად-აზნაურთა სა-
ზოგად. წევრთა წლიურ კრებაზე. კამა-
თი ეხებოდა ქალთა სკოლის ტიპის გან-
ხილვას. როგორც გაზეთების ანგარიში-
დან მოხსენება მკითხველს, წარსულ
წლის 17 მაისს საგანგებო კომისია
ვრცელ მოხსენება წარმოუდგენია ქალ-
თა სკოლის რეორგანიზაციის შესახებ
ქალთა სკოლამ,—უთქვია კომისიას,—
უნდა საშუალო ტიპისა იყოს ზოგად გან-
ვითარების მისაღებად, სადაც ჩვეულებ-
რივ ტიპის გინძაზიასთან შედარებით
ჩვენს ქალებს მეტი ცოდნა მიეცემათ
სკოლა იქნება საშუალო სამეცნიერო დ
სამრეწველო სასწავლებელი, სადაც
მოსწავლებს თეორიულად და პრაქტი-
კულად შეასწავლიან მეურნეობა-მრეწვე-
ლობას. კომისია ასეთ სასწავლებელზე
სპილოს ძელის ოცნებათა კოშეს აშენებს
მისი აზრით მხოლოდ ასეთი ტიპის სას-
წავლებელი იხსილა მამულს და ლუ-
პიდან... და აი, რომ მამულს განსაცდე-
ლი ააცდინონ, იგი კიდეც შესდგომი
გარდაწყვეტილების სისრულეში მოყვა-
ნას, მაგრამ ჯერჯერობით ვერა გაუწყვია-
რა. რატომ? ფული არ არის. და საკ-
ფული არ არის, იქ ხომ საქმის სამეც-
ნისო გადადება მოჰყვება ხოლმე. ას-
მოიცა გამგე კომიტეტიც და კომისია
შემდეგი რეზოლუციია მიაწერა: „რაღ
გან არც ამ უამად და არც ახლო მომ-
ვალში საზოგადოებას არ მოეპოვება სა-
სარი საქალებო სკოლის სამეცნიერ-სა-
რეწველო სასწავლებლად გადაკეთები-
თვის, ამიტომ საქალებო სკოლისთვი-
მილებულ იქნას ჯერჯერობით საქალე-

გ გმნაზიის ჩეცულებრივი ტიპი და წა-
ედგინოს ეს საზოგადოების დასამტკი-
ებლად. ხოლო აღიძრას შუამდგომლო-
ვი, სადაც ჯერ არს, შესაფერ უფლების
ისაპირებლად“, — („საქართველო“ № 20).
ამ რეზოლუციის განხილვამ დამსტრე-
ზოგადოება ორ ბანაკად გაცყო, შეი-
ლება ითქვეს, მამებად და შვილებად.
არველ ბანაკს ჰქელადობდა პროფ ივ-
ავახიშვილი. სამწეროა, რომ პრო-
ესორი საკითხს პრინციპიალურად კი
რ შეეხო, არამედ მოპყას სსენებულ ტი-
ხს სასწავლებლის პროგრამის გაკრიტი-
კებას. მან ცხადჰყო, რომ ასეთი როზ-
ი პროგრამა ყოვლად შეუწყარებელია,
ხს სიმძიმეს ვერ დასძლევს ჩვენი მო-
არდი თაობაო. მაგრამ ის იყო მხოლოდ
მთავრების ლურსმანი მისი კრიტიკისა
დ ურჩევდა საზოგადოებას ისევ საგიმ-
აზიონ ტიპის სასწავლებლისათვის ეზ-
უნათ.

ამ აზრს არ იჩიარებდნენ შვილები. მა-
თი ცხარე კრიტიკიდან ცხადი შეიქმნა
რული უფერულობა კლასიკური გიმ-
აზიისა, რომელიც მხოლოდ სამოხელეო
იპლომების მისაღებად გვიზრდის ახალ
აობასათ. საგიმნაზიო პროგრამა ხე-
როვნურად შეწყობილია სახელმწიფო
ისტორიის მოთხოვნილებათა დასაქმაყო-
ვილებლად.

უნდა მოვნახოთ მეორე პლატ-
კორმა, ისეთი, სადაც რუთინას ავცდე-
ით, საზოგადო გატაცებას დავახწევთ
იავს და პრაქტიკული საგნების შესწავ-
ლით იძულებით დაგუბრუნდებით ჩვენს
კერას, ჩვენს საკუთარ ჭერსაო. დაე, ვი-
ც კლასიკური განათლების მიღება
სურს, იგი მიებაროს მთავრობის სასწავ-
ლებელში, ჩვენ კი გროშსაც ნუ გავი-
იგებთ ჩვენის ჯიბიდან, თუ კი ახალი სა-
წავლებელი მხოლოდ სიტყვით იქნება
ხალი და ჩვენი ცხოვრებიდან ისევი
ოწყვეტილი, როგორც უნიათო და
ხინადაგო მთავრობის გიმნაზიებით.

თქმა არ უნდა, ასეთ თამაშ გამოკვლას ახალგაზღიობისას მამები არ შეიწყინარებდნენ. მათი მშარე ირონია, რომ სასართველოს სსნა ახლა ქალებზე შეუგდია, მცილთა უნებურ ღმფოთებას იწვევდა, რომ მათ როგოროც დამოუკვეთოდ მიაჩნ-

յոցոլովով ենուա. մայթի յրտելու պահուած առ պահուած համար առ պահուած էնուա? առ համար առ զայտուած կերպուած անշահութիւնուած, դաշելուած, սաստա մուշուած ու տաճալուած պահուած էնուա?

და დაგენერიოთ დღევანდელ მოძრა-
უ. ნელი-ნელ, მაგრამ მაინც მრავალ
ორმების ცვალებადობის შემდეგ
ა შეღავათით შექვედნენ. ქალს აძ-
ენ უფლებას საექიმო განათლება მი-
ს. ამისთვის პროგრამასაც კი შესა-
ისად სცვლიან. მაგრამ ქალები მარტო
კინით არ კმაყოფილდებიან. იგინი
ილობენ რაიმეს ცეკვიალურ, ანუ პრო-
ანულ სწავლა-განათლებას მოჰკიდონ
ი. აქაც, როგორც მედიკურ განკო-
ებაში, მათ შეამტკრიეს კარები,
რად პროგრამა ფრიად განსხვავდე-
ა საცავო სასწავლებლის ოფიციალურ
გრამიდან. როდესაც ქალთა უმაღ-
სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტს
კვდნენ, მაშინ არავის აღუძრავს სა-
ზო, თუ რამდენად შესაძლებელია
ი საზოგადო სამეურნეო ასპარეზზე
სულიყო. ამბობდნენ მთლიად ქა-
ლანი შენულებაზე, ქალი როგორც
კომპიუტერის მარტივი მომავალი

ათა თორის და უცა და უცა.
აც დრო მიღის, იმდენად ქალი აფარ-
ვებს დანიშნულების ფარგალს. საო-
ნა, რომ ჰყმანიტალური მეცნიერების
ება, თოთქმის ყველა მასწავლებელთა
მობით, სპეციალურ კურსებისადმი
ოლვილებაში გამოიხატება. ამ დას-
იალებამ ქალი მესამოცე წლის სტა-
რ მოძრაობიდან უკვე შეგნებულზე
აიყვანა. თუ ქველად რომელიმე დარ-
დაპყრობა განხილული იყო, როგორც
ოდენიმე ქალის სტიქიური გატაცება,
ეს ეს არ ითქმის, იგი სახსებით შე-
ცულია და წინ გვირდვენს ქალთა
მის ხასიათის საკითხს, ქალის სულის
ებით მისწრაფებასა
იუ მოკლედ განხილულ ქალთა მო-
ცება და მის გამოცემა მომდევნო დღეს მო

ობას დაცუკირდებით, შეენიშნავთ,
საით იხრება ქალთა ყურადღების
რი, ან სად უფრო იჩენენ თვითმოქ-
ების უნარს. თუ გავითვალისწინებთ,
მ ჩეენი ცხოვრების პირობები სულ
აა, სხვაგვირ პრობლემებს აყენებს

ու սովորած-քողութիւնը մօցօմարց-
ս, մատոն կրծագո օյնեցա, հռմ ալղոն
լլցծուս 14 օյնուս սյուրո մոխան-թյ-
ուուլո ոյս და შեսացբերուսած և շիցաթիւ
ուուես, զութրց մամեցո. Շեսամլցեցլուս
ջալցս ծցբրո սյունցո ածրո ցամուույզա,
ամլցեցլուս օսուց, հռմ մհացողոն սա-
ստո ջցիւլցեցան թահմուցցենու օյնա-
լու նայալցուս մոյց, մացրամ ու յո
ւ ցարեցիւ, հռմ հեցեն, մարտլաց, ու
ի ցանատլցեց ցըշուրցեցա, սյուրո սեց-
ուլո დա սածրուցիսու, զութրց կլասո-
ին. նոյ ցամանեցս ու ցարեցմոյցա, հռմ
լուսուցիւրո ցուղճա ջացցայցուցեցս,
ու չուսաչ աշրտո ցանատլցեց կտորուս,

ეს. კანც დაუკარგა, გვითხოვდეთ და მართვის ის გზა ფართოდა რჩება, სა-
ც დღემდისინ მიღიოდნენ. ჩვენ კი
დღესაც ჩვენი ჯიბიდან გვიხდება გრო-
ვა გალება, უნდა ისეთზე დავხარჯოთ,
ც უფრო სარგებლიანი იქნება, ჩვენს
ლთან ახლოს. გვითითებენ დასავლეთ
ორპაზე, განსაკუთრებით გერმანიაზე,
დაც კლასიკურ ცოდნას დიდ ყურად-
ხას ძეცვენო. ეს ჯერ კიდევ სადაო
კითხია. სტატისტიკამ შეიძლება სულ
ეს რამ დაგვანახოს. გავრით ის შეიძ-
ლება ითქვას, რომ კლასიკურ გიმნაზი-
ებები არა ნაკლები სადურებლო თუ სა-
ინკლო დაზგა. მაგრამ თუნდაც ეს ასე
იყოს, ჩვენი სურვილია ისევ სპეცია-
ლურს დავუბრუნდეთ. უცხოელთა ძაგა-
ოთი აქ მოსატანად არ არის ხელსაყ-
ლი, თუნდა იმიტომ, რომ აქაური კლა-
სიკური სწავლა დასავლეთთან შედარე-
თ მხოლოდ სამარტვინო კარიკატუ-
რა და მეტი არაფერი. ეს პარადოქსი
გახლავთ. ამას ჰლალადებს ყველა,
თუ ეს ასევე საზოგადოდ, თუ ასლი და-
ვლეთისა არ შეედრება რუსეთისას, მაშ-
ლია კვლავ ასეთს სასწავლებელს უნდა
გვაყროთ გონების თვალი, როდესაც
ა ჩვენ უზრუნველადაც ბლომად გვიხ-
იან? არა! განსაკუთრებული ჩვენი
გვიგმარება, განსაკუთრებული სიტუა-
ცია ჩვენი ცხოვრებისა ითხოვს, რომ
ენი დედები ჩვენს გვერდით ამოქმედ-
ენ, ჩვენს ჭრებეშდა თუ ეს მისაღებია,
შეინ თვით ქალები აღიმაღლებენ ხმას
მოითხოვნ, მართლაც, რუსინის გა-
ლათახვას და ახალ გზის არჩევას, ცხოვ-
რებასთან დაახლოვებას და არა გაქცევას,
ლალე-სისალეს და არა საგალალო სი-
ხინჯეს, რასაც დღეს ვხედავთ სული-

და ფიზიკურად გადაგვარებულს
ასლებში. გერმანელ 500 ათას ქ-
სარხნებში შეგნებულად მისვლა
კაცებს ადგილის დაჭრა ჰქონი-
კლასიკურ ცოდნის კი არა,
სპეციალ სწავლის ნაყოფია. ნუ
თ ამისთვის საშუალება არ მოგ-
ბაო. ასეთი რწმუნება მხოლოდ
ტივია, უნიათო თავის მართლება.
უება თუ არის საშუალო გიმნა-
ის, იქმნება სასპეციალოსთვისაც.
ა გვთხოვს ერთი დაკერით ყოვე-
ლი გავაკეთოთ. ნელი-ნელ, თან-
აბით ჩვენ მიგაღწევთ მიზანს.
დაგძლიოთ ჩვენებურს დარდი-
ას, ჩენებურს უმოქმედობას და
რივე ნაბიჯი დაგვანახვებს,
ორსარი არის, მაგრამ ის ჰქონება,
აც სურვილი არა გვაქვს მისი გა-
სა და ცივად, აუთიროლებლივ
იოუკაზე ხელს ვაწერთ დარდევ-
ს სამერმისო განსახილველად,
მერმისაც ასეთივე გზით ახალს
ს მიგმართოთ, ახალს დაბირებას,
ყოველ წლიურად თვითოეულ
გახსნით მართლა გიმნაზიას არ
სებთ და სპეციალ სასწავლებლის
კი წარმლილ ზღაპრის ბუნდო-
ნებად არ დაგვრჩება!

თბილი თბილებება
და ქართველი ერი
(დასასრული)

236 ლი თვითშეგნება
24 კართველი ერი

(ହାତାବାଦର୍ଶନ)

ეფლილებას / სტოკებს. სხანს,
რეზიდენციებით მაზრა, იქ
როგორ გაზიდუ ჭუნებრივი სამ-
ცხრვების უფლება მოიპოვა
ელემენტია, ხოლო ქართვე-
ლებიად ბუნების კარნახისა გამო-
ნას მეცნიერულის აღუშფოლოვე-
სტატისტიკის ცივ ანალიზში
ამით ჯვარს უსვამს თავის
ს დაკარგულ პროვინციებში.
ასა, სხვაგან სად გამოიჩინეთ
ცნიერული აღუშფოლოველობა,
ს როდის ციყავით სუ სასტრიკად
ციფრისა და ანგარიშისა?. მა-
ხოლოდ უბრალო თვალის ახ-
არებ ამ ფაქტში გამოსჭივის
აღი, შემთვისე ბუნება ქართვე-
ლელიც, რაღაც გაუგებრობით,
კის პატივისცემას და გულის
ცდილობდა. ამ ფაქტში ნათ-
ანს ზარბაცი. ბუნება ქართვე-
ლომელსაც დაუკრევას უნარი
მოქმედებისა. ჩვენ კი არ გვი-
აძედ გვეზარება იმაზე ფიქრი,
თა ქროლვას წარუშლია და
ას და პოეტთან ერთა ვიმეო-

მ რისთვისა და რად მინდა მის
მოგონება,
იფილა, წარსულა და აღარ იქ-
ნება“.

ს ეს უკვდავი სიტყვები ყოველ-
ყოველგან გამოგვადგებოდეს
ენებელ მანათობელ ლაპტად...
შეტეს საქართველოს აქეს უფ-
ლაკარგულ პროვინციებზე, რო-
სასვლეთ საქართველოში საში-
წობაა. განა ნივთიერი კეთილ-
ათვის ხელსაყრელია ის გარე-
ომ გურიაში მესაქონლეობას
თ არ მისდევენ, ვინაიდან იქ
ამჟავებლადაც არ ჰყოფნით?..
ს საარაკო სიმცირით გამოწვე-
ა, რომ რაჭის მაზრაში ერთი
წა 200 მანეთად ფასობს, როცა
მესაძლებელია 60—80 მანეთად
ისი? მაგრამ სხვაში რაში ვკეთ-
ითანხმობით მოქმედებისა, რომ
ლად მოგვეხინა სასწაული. და
საქმებშიაც, სადაც საჭიროა
იური საერთო ხმა ერისა, ჩვენ
ს არავს გმირებსავით ზოგი
მივიწვეთ და ზოგი ბალთას: არ
და ვერ ვახერხებთ საერთო თან-
მოქმედებას.

ქართველ ერს ეროვნულ თვეით-
გამოცდის ჩაბარება მოსთხოვა
ნელეს ომშა. ჩვენ ვამბობდით,
წერილ ერს, რომლის სულიერ
ბას და ლალ უზრუნველ განვი-
დაბრკოლებად ძლიერი ტალღა
ება წინ, ვერ შეუძლია ყოველ-
ზღვეული იყოს თავის არსებო-
თხის სასწორზე დაშმისაგან. მე-
მ ომის დროს, როდესაც ყვე-
ლნგრევა, იშლება და, ვინ-იცის,
ლს როდის ალადგენენ და მო-

არსებობის როგორი სახე მიე-
აღა დამთრუნველი და ძალა
ზელი“, ორივ. ამ აუცილებელ
ორგანიულ განვითარებისა თუ
გადაშენებისას უკვე ატარებს
დი ერი თავის წიაღში. როდესაც
ეფებია აწერილია, როდესაც ყო-
ე ერთი ამბავი მეორეს ისეთის
ით მისდევს, რომ ადამიანი ვერც
ობს ჩაუკირდეს ახალ მდგომა-
და ცივ ანალიზში გაატაროს იგი,
უკელია, უაზრობა იქნებოდა ერის
ვებელ ძალთა დაქასება-დანაწი-
ლაპარაკი. შეერთება, შეკავში-
რიანიან ყოველგან. მოქმედება,
ვამბეღდაობა—გესმის ირგვლივ,
ა კი მიექანება, იგი არ იცის,
ა შეაჩერებ. მოვლენანი გეომე-
ს პროგრესით ვითარდება, აღა-
ემოქმედებით-გონებრივი მუშა-
რომლითაც ცდილობენ ბედის
უკუღმა დატრიალებას, არითმე-
ს წესით უსიცოცხლოდ და ულა-
მითზაზნება. პირველის შეჩერე-
ორეს დაჩქარება,—ი პრაკტი-
კითხი, რომელიც ერთნაირად
სებს ყოველ ერსა და სახელმწი-
წუხაროდ ჩვენ იმ ერთა სიაში
შერილი, რომელნიც ამ ისტო-
სარტეხილის უნდღივ მოწამენი
ა არა აქვთ თავისი ეროვნულ-
უალური სახე, მტკიცე ნება და
ელი რწმენა მომავალისა. ჩვენი
ა არითმეტიკულის პროგრესით
ნებოდა წინ, საერთო სახელმწი-
წუხა გათქვეფილნი ვიყავით, საკუ-
დივიდუალური „მე“ სახელმწიფოს
იულ იმპერატივში ისახებოდა.
შინაგან ძალთა ცნობაში მო-

